

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	เทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพะเยา
ผู้เขียน	นายณัฐพงศ์ รั้งงาม
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ชเนศวร์ เจริญเมือง

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบนายกเทศมนตรีโดยตรง: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพะเยา มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาลักษณะของกลุ่มทางการเมืองและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายใต้รูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง 2) ศึกษาโครงสร้างและประสิทธิภาพในการบริหารงานเทศบาล รูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ต่อรูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงและ 4) ศึกษาเทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ว่าเป็นรูปแบบหรือระบบที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในรูปแบบสภา – นายกเทศมนตรีได้หรือไม่ รวมทั้งหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยทำการวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยข้อมูลจากการสอบถามประชาชนจำนวน 300 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกของข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 18 คน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น มีโครงสร้างแบบหลวม ๆ ไม่มีแบบแผนในการบริหารงานอย่างเป็นทางการ อำนาจในการจัดการของกลุ่มอยู่ที่ตัวผู้นำกลุ่ม การรวมกลุ่มการเมืองมีเป้าหมายเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเทศบาล และเมื่อสมาชิกของกลุ่มไม่ได้รับเลือกตั้งก็จะล่มสลายไป การแข่งขันของกลุ่มการเมืองในการเลือกตั้งพบว่า มีการแข่งขันเพิ่มขึ้น ผลจากมีการเลือกตั้งใน 2 ระดับ คือ การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล และพบว่ายังคงมีการใช้อำนาจและอิทธิพลในการเลือกตั้ง

การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างฝ่ายสภาและฝ่ายบริหาร เป็นเหตุให้ลดความขัดแย้งระหว่างสภาและฝ่ายบริหาร ในความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ พบว่า ยังมีกรแทรกแซงการทำงานของข้าราชการประจำโดยฝ่ายการเมืองอยู่ และการที่นายกเทศมนตรีมีอำนาจในการบริหารงานบุคคลเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ข้าราชการประจำขาดอิสระในการทำงาน

2. เทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยเป็นผลจากโครงสร้างที่แบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างชัดเจน ส่งผลให้นายกเทศมนตรีสามารถบริหารงานได้อย่างเป็นอิสระ ลดการแทรกแซงจากฝ่ายสภา สร้างเสถียรภาพในการบริหารงานและสามารถดำเนินงานตามนโยบายที่ได้ให้ไว้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงพบว่า ในประเด็นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมค่อนข้างสูงเนื่องจาก ประชาชนสามารถเลือกนายกเทศมนตรีได้โดยตรงตามความต้องการของตนเอง และการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเด็นอื่น ๆ พบว่ายังอยู่ในระดับต่ำ

4. รูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงมีความเหมาะสมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพะเยา ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและเสถียรภาพในการบริหารงาน แต่ประเด็นเรื่อง ลักษณะของกลุ่มและการต่อสู้ของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนยังพบว่า ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบสภา - นายกเทศมนตรี เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากทางเทศบาล รวมทั้งกลุ่มการเมืองและผู้บริหารยังคงเป็นกลุ่มบุคคลเดิม

5. เพื่อให้การบริหารงานเทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต้องทำการแก้ไขกฎหมายโดยจัดตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยตัวแทนของชุมชนในทุกระดับ เช่น นักวิชาการ ข้าราชการบำนาญ สื่อมวลชน องค์กรอิสระ ฯลฯ ทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น พร้อมทั้งตรวจสอบการทำงานของทางเทศบาล เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ เทศบาลเมืองพะเยาควรจัดประชุมสภาเทศบาลในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ในช่วงเวลาเย็น เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างสะดวก

Thesis Title	The Directly–Elected Mayor Municipality: A Case Study of Phayao Municipality
Author	Mr. Nattapong Rakngam
Degree	Master of Arts (Political Science)
Thesis Adviser	Associate Professor Dr. Tanet Charoenmuang

ABSTRACT

The study of municipality under the direct mayoral election has the following objectives: 1) to study characteristics of political groups and power relationship between other groups in the directly elected mayor form 2) to study structure and efficiency of municipality administration in the directly elected mayor form 3) to study political participation of people in the directly elected mayor form and 4) to study the municipality in the directly elected mayor form which is a form or a system that can solve problems of the council – mayor form or not (also to find the way to improve and correct the system).

For this study the data was collected by qualitative and quantitative means from 300 sample questionnaires and from in – depth interviews of politicians and government officials (together 18 people).

The results of the study revealed that:

1. Characteristics of local political groups are they have a loose structure, informal administrative pattern and the management authority which depends on the leaders of the groups. The object of political party combination is for municipality election. And when the members of the groups are not elected the groups will be dissolved. The competition of political groups in the election shows that there are more races because the election has 2 levels which are mayor and council election. The power and influence are also found in the election.

The conflict between the assembly and the administration has been reduced by dividing up power. The relationship between politicians and government officials shows that government officials suffer interference by politicians and the increase in personal administrative authority of mayor causes growing dependence of government officials.

2. The directly elected mayor form, as used in municipalities, brings efficient to administration because of the obvious dividing up of the power structure between the assembly and the administrative departments. It also leads to mayors acting independently, decreasing interference from the assembly, bringing about administrative stability, and proceeding with policies which are given to the people.

3. In case of right using on the election in the directly elected mayor form shows that the people's participation is quite in a high rate. Because the people can choose mayors directly, their personal choice and use of rights are put in force according to the 1997 constitution law. But political participation in other cases is still at a low rate.

4. The directly elected mayor form is an appropriate administration for Phayao municipality. It brings efficiency and a stable administration. But the issues of groups' characteristics groups' competition, and people's participation find that there are not many changes by the council – mayor form. Because there is little support from the municipality, the political groups and the administration are still the same groups.

5. In order to build up efficiency of the directly elected mayor form, there has to be changes in the law of municipality by assembly in cooperation as a sub – committee which (combined from community representatives at all level such as specialists, retired government officials, mass media, NGOs etc.) perform to listen to the local people's opinion. Meanwhile these people have to monitor the administration of municipality to promote the increase in people's participation.

Moreover, the council of Phayao municipality's meeting should be held at an appropriate time such as in the evening because this is the period when the local people can more easily participate (their working day is usually finished).